

TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2016)0220

Dżibuti

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie Dżibuti (2016/2694(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Dżibuti, w tym z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie sytuacji w Dżibuti¹ i z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie sytuacji w Rogu Afryki²,
- uwzględniając krajowy program orientacyjny dla Dżibuti z dnia 19 czerwca 2014 r. w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju,
- uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z dni 12 kwietnia 2016 r. i 23 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając oświadczenie wysokiej przedstawiciel Federiki Mogherini wydane w imieniu UE z okazji Światowego Dnia Wolności Prasy w dniu 3 maja 2016 r.,
- uwzględniając regionalne partnerstwo polityczne UE na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju w Rogu Afryki,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet,
- uwzględniając ratyfikowaną przez Dżibuti Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
- uwzględniając działania i komunikaty Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) dotyczące Dżibuti,
- uwzględniając wstępne konkluzje z dnia 10 kwietnia 2016 r. przedstawione przez misję

¹ Dz.U. C 75 z 26.2.2016, s. 160.

² Dz.U. C 46 E z 24.2.2010, s. 102.

Unii Afrykańskiej ds. obserwacji wyborów, która monitorowała wybory prezydenckie,

- uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego i fakt, że Dżibuti jest od 2003 r. państwem-stroną tego statutu,
 - uwzględniając porozumienie ramowe podpisane w dniu 30 grudnia 2014 r. między Unią na rzecz Większości Prezydenckiej (UMP), czyli rządzącą koalicją, a Unią Ocalenia Narodowego (USN), koalicją partii opozycyjnych, mające na celu promowanie „pokojoyej i demokratycznej polityki krajowej”,
 - uwzględniając dekret nr 2015-3016 PR/PM z dnia 24 listopada 2015 r. przyjęty przez Radę Ministrów Dżibuti, ustanawiający wyjątkowe środki bezpieczeństwa w następstwie zamachów, do których doszło w Paryżu w dniu 13 listopada 2015 r.,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
 - uwzględniając protokół do Afrykańskiej karty praw człowieka i ludów o prawach kobiet w Afryce,
 - uwzględniając umowę z Kotonu podpisaną w dniu 23 czerwca 2000 r. i zmienioną 22 czerwca 2010 r.,
 - uwzględniając konstytucję Republiki Dżibuti z 1992 r., w której uznano podstawowe swobody i zasady dobrych rządów,
 - uwzględniając wytyczne misji Unii Afrykańskiej ds. obserwacji i monitorowania wyborów,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Ismail Omar Guelleh jest prezydentem Dżibuti od 1999 r., po tym jak w wyborach, które odbyły się w kwietniu 2016 r., odniósł miażdżące zwycięstwo, zdobywając 87,1% głosów, co skrytykowały partie opozycyjne i grupy obrońców praw jako wynik uzyskany w drodze represji politycznych; mając na uwadze, że niektórzy kandydaci opozycji zbojkotowali wybory w latach 2005, 2011 i 2016; mając na uwadze, że w 2010 r. prezydent Guelleh przekonał Zgromadzenie Narodowe do zmiany konstytucji, po tym jak ogłosił, że nie będzie kandydował w wyborach w 2016 r., co umożliwiło mu kandydowanie na trzecią kadencję w 2011 r.; mając na uwadze, że wynikię z tego protesty społeczeństwa obywatelskiego zostały stłumione;
- B. mając na uwadze, że dogodne położenie Dżibuti w Zatoce Adeńskiej sprawia, że kraj ten ma znaczenie strategiczne dla cudzoziemskich baz wojskowych i jest uznawany za punkt węzłowy do celów zwalczania piractwa i terroryzmu;
- C. mając na uwadze, że kobiety z Dżibuti podjęły strajk głodowy w Paryżu, domagając się międzynarodowego śledztwa w sprawie gwałtów na Dżibutyjkach, przy czym cztery spośród strajkujących kobiet twierdzą, że same padły ofiarą gwałtu, a jedna z nich, Fatou Ambassa (lat 30), podjęła strajk głodowy dla uczczenia pamięci swej kuzynki Halimy, która zmarła w wyniku gwałtu zbiorowego w 2003 r., w wieku 16 lat; mając na uwadze, że osiem spośród tych kobiet prowadziło protesty przez 19 dni, od 25 marca do 12 kwietnia 2016 r., a dziesięć innych kobiet kontynuowało tę akcję w Brukseli; mając na uwadze, że władze dżibutyjskie negują ich twierdzenia; mając na uwadze, że kobiety stały

się zakładniczkami w konflikcie między armią dżibutyjską a FRUD-armé; mając na uwadze, że założony w 1993 r. Komitet Kobiet Dżibutyjskich (*Comité des Femmes Djiboutiennes Contre le Viol et l'Impunité* (COFEDVI)) na podstawie 20 złożonych skarg odnotował 246 przypadków gwałtów popełnionych przez żołnierzy;

- D. mając na uwadze, że nie zaproszono misji UE ds. obserwacji wyborów do monitorowania wyborów, a złożona przez UE propozycja wysłania misji ekspertów ds. wyborów została odrzucona przez władze dżibutyjskie; mając na uwadze, że misja Unii Afrykańskiej ds. obserwacji wyborów zaleca utworzenie niezależnej komisji wyborczej, która odpowiadałaby za proces wyborczy, w tym ogłoszenie wstępnych wyników;
- E. mając na uwadze, że trzech kandydaci opozycji – Omar Elmi Khaireh, Mohamed Moussa Ali i Djama Abdourahman Djama – zakwestionowali wyniki wyborów z kwietnia 2016 r. ze względu na brak przejrzystości i niezgodność z wolą obywateli Dżibuti; mając na uwadze, że lokalne organizacje ds. praw człowieka nie uznały tych wyników; mając na uwadze, że przestrzeń polityczna, jaką dysponuje opozycja, jest nadal bardzo wąska, a wolność słowa ograniczona; mając na uwadze, że siły policyjne i służby bezpieczeństwa ściśle kontrolują kraj, a władza sądownicza jest słaba i bliska rządowi; mając na uwadze, że stale dochodzi do więzień i prześladowania przywódców opozycji, pojawiają się także doniesienia o torturach; mając na uwadze, że według doniesień armia otrzymała rozkaz usunięcia przedstawicieli opozycji z niektórych lokalnych izb wyborczych, tak aby możliwe było wielokrotne głosowanie, natomiast inne okręgi, np. Ali Sabih, znalazły się pod kontrolą wojskową; mając na uwadze, że jeszcze zanim podano oficjalne wyniki, prezydent Guelleh wydał przyjęcie, rzekomo aby wynagrodzić armii zaangażowanie w wybory; mając na uwadze, że Unia Afrykańska wyraziła ubolewanie z powodu szeregu nieprawidłowości (brak rejestrów, nieogłoszenie wyników oraz fakt, że głosy nie są liczone publicznie);
- F. mając na uwadze, że w dniu 31 grudnia 2015 r., po wykluczeniu członków opozycji z parlamentu, wprowadzona w listopadzie 2015 r. ustawa nakładająca stan wyjątkowy została wykorzystana do ograniczenia wolności osobistych oraz do represjonowania działaczy opozycji, obrońców praw człowieka, członków związków zawodowych i dziennikarzy;
- G. mając na uwadze, że w dniu 30 grudnia 2014 r. rządząca koalicja UMP podpisała porozumienie ramowe z koalicją partii opozycyjnych USN, w którym przewidziano zreformowanie Niezależnej Państwowej Komisji Wyborczej (*Commission Électorale Nationale Indépendante*), utworzenie wspólnej komisji parlamentarnej oraz krótko- i średnioterminowy plan reform; mając na uwadze, że wspólna komisja parlamentarna powstała w lutym 2015 r., ale nie przedłożono żadnego z najistotniejszych projektów ustaw (np. ustawy o utworzeniu niezależnej wspólnej komisji wyborczej i ustawy o prawach i obowiązkach partii politycznych); mając na uwadze, że w dniu 26 sierpnia 2015 r. władze Dżibuti zapowiedziały, że nie przeprowadzą reformy komisji wyborczej;
- H. mając na uwadze, że w Dżibuti nie ma prywatnych stacji telewizyjnych ani radiowych, a władze uważnie monitorują strony internetowe opozycji i regularnie blokują strony internetowe organizacji ds. praw człowieka oraz ich profile w mediach społecznościowych; mając na uwadze, że rząd jest właścicielem głównego dziennika *La Nation* i krajowego nadawcy *Radiodiffusion-Télévision de Djibouti*, który stosuje autocenzurę; mając na uwadze, że w 2015 r. organizacja Freedom House uznała, że w Dżibuti nie ma wolności prasy; mając na uwadze, że w 2015 r. w rankingu wolności prasy

opracowanym przez Reporterów bez Granic Dżibuti znalazło się na 170. miejscu (spośród 180 krajów); mając na uwadze, że przez cały okres rządów koalicji UMP partie opozycyjne i ich działacze stale doświadczają represji, a wielu działaczom partyjnym i dziennikarzom (w tym, w czasie kampanii przed wyborami prezydenckimi w 2016 r., reporterowi BBC) wytoczono sprawy przed sądem; mając na uwadze, że w dniu 19 stycznia 2016 r. główny dziennik opozycyjny *L'Aurore* został zamknięty na podstawie nakazu sądowego; mając na uwadze, że nie powstała jeszcze krajowa komisja ds. komunikacji, która miała być utworzona w 1993 r.;

- I. mając na uwadze, że w rejonie gór Mabla, zwłaszcza w 2012 r., odnotowano falę arbitralnych aresztowań osób podejrzanych o przynależność do FRUD-armé;
- J. mając na uwadze, że według doniesień podczas interwencji władz na uroczystości kulturalnej w Buldugo w dniu 21 grudnia 2015 r. zginęło co najmniej 27 osób, a ponad 150 zostało rannych, chociaż rząd Dżibuti utrzymuje, że ofiar śmiertelnych było tylko siedem; mając na uwadze, że następnie policja wtargnęła do lokalu, w którym odbywało się spotkanie przywódców opozycji, oraz że w wyniku tej akcji kilku z nich odniosło obrażenia, a dwóch wybitnych przywódców opozycji (Abdourahman Mohammed Guelleh, sekretarz generalny USN, i Hamoud Abdi Souldan) zostało uwięzionych, jednak nie postawiono im żadnych zarzutów; mając na uwadze, że obu zwolniono zaledwie na kilka dni przed wyborami prezydenckimi, a drugiemu z nich zarzuca się przestępstwa na podstawie prawa karnego; mając na uwadze, że przywódca związkowy i obrońca praw człowieka Omar Ali Ewado był przetrzymywany w odosobnieniu od 29 grudnia 2015 r. do 14 lutego 2016 r. za opublikowanie listy ofiar rzezi i osób, których nadal nie odnaleziono; mając na uwadze, że jego adwokata również przetrzymywano na lotnisku; mając na uwadze, że Said Houssein Robleh, członek opozycji i sekretarz generalny LDDH (Dżibutyjska Liga Praw Człowieka), został postrzelony przez policję i obecnie przebywa na uchodźstwie w Europie;
- K. mając na uwadze niezwykle niepokojące warunki panujące w dżibutyjskich więzieniach;
- L. mając na uwadze, że po atakach terrorystycznych, do których doszło w Paryżu w dniu 13 listopada 2015 r., Rada Ministrów Dżibuti przyjęła dekret nr 2015-3016 PR/PM z dnia 24 listopada 2015 r., w którym wprowadziła środek antyterrorystyczny w postaci zakazu zgromadzeń i spotkań w miejscach publicznych;
- M. mając na uwadze, że w Dżibuti nie obowiązują przepisy mające przeciwdziałać przemocy domowej i gwałtowi w małżeństwie; mając na uwadze, że władze poinformowały Komitet ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet (CEDAW), iż są świadome niedociągnięć w podejmowanych przez nie próbach rozwiązania problemu przemocy uwarunkowanej płcią; mając na uwadze, że chociaż od 2005 r. praktyki takie są niezgodne z prawem, 98% kobiet i dziewcząt w Dżibuti poddano różnym formom okaleczenia żeńskich narządów płciowych;
- N. mając na uwadze, że według Banku Światowego ponad 23% mieszkańców Dżibuti żyje w skrajnym ubóstwie, a 74% musi się utrzymać za mniej niż 3 USD dziennie; mając na uwadze, że brak bezpieczeństwa żywnościowego w Dżibuti zaostrzyły wysokie ceny żywności, niedostatek wody, zmiana klimatu i zanikanie pastwisk; mając na uwadze, że Dżibuti należy do beneficjentów unijnego pakietu pomocowego dla państw Rogu Afryki dotkniętych przez El Niño, wynoszącego 79 mln EUR;

- O. mając na uwadze, że poszanowanie praw człowieka oraz zasady demokracji i praworządności leżą u podstaw partnerstwa UE-AKP i stanowią zasadnicze elementy umowy z Kotonu; mając na uwadze, że UE powinna niezwłocznie zintensyfikować regularny dialog polityczny z Dżibuti zgodnie z art. 8 umowy z Kotonu;
- P. mając na uwadze, że Dżibuti otrzymuje obecnie 105 mln EUR z dwustronnych funduszy UE, głównie na infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz na zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, w ramach unijnego krajowego programu orientacyjnego finansowanego z 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju; mając na uwadze, że w latach 2013–2017 Dżibuti otrzyma 14 mln EUR w ramach unijnej inicjatywy Wsparcie na rzecz Odporności Rogu Afryki, której celem jest umożliwienie społecznościom przetrwania powtarzających się susz;
- Q. mając na uwadze, że w Dżibuti przebywa obecnie ponad 15 000 uchodźców z Somalii i Erytrei oraz około 8000 z Jemenu; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta w obozach dla uchodźców są narażone na przemoc uwarunkowaną płcią; mając na uwadze, że Komisja udziela wsparcia społecznościom na terenach, na których znajdują się obozy dla uchodźców, np. w postaci służb ratujących życie i pomocy finansowej;
1. wyraża zaniepokojenie faktem, że proces demokratyzacji Dżibuti utknął w martwym punkcie, a sytuację pogorszyły poprawki wniesione przez parlament do przepisów dżibutyjskiej konstytucji dotyczących ograniczenia liczby kadencji prezydenta, a także doniesieniami o nękanii członków opozycji i usunięciu ich z wielu lokalni wyborczych; podkreśla znaczenie uczciwych wyborów, wolnych od zastraszania;
 2. wzywa do szczegółowego zbadania przejrzystości procesu wyborczego i wyborów przeprowadzonych w Dżibuti w 2016 r.; ponawia wezwanie UE do opublikowania wyników głosowania z każdego lokalu wyborczego zarówno z 2013 r., jak i z 2016 r.;
 3. z całą mocą potępia domniemane gwałty popełniane przez dżibutyjskich żołnierzy na ludności cywilnej, o czym donoszą różne organizacje pozarządowe, a co nagłośniono przez strajki głodowe, i apeluje do władz Dżibuti o przeprowadzenie drobiazgowego śledztwa, zwłaszcza w sprawie czynów popełnionych przez wojskowych, oraz o położenie kresu bezkarności; wzywa ONZ do zbadania stanu poszanowania praw człowieka w Dżibuti, a zwłaszcza sytuacji kobiet w tym kraju; wyraża pełną solidarność z Dżibutyjkami prowadzącymi obecnie strajk głodowy we Francji i w Belgii;
 4. potępia interwencję wojska i policji w proces demokratyczny i powtarza, że niezbędne jest przeprowadzenie kompleksowego i przejrzystego dochodzenia w sprawie procesu wyborczego; wyraża zaniepokojenie z powodu widocznej gotowości prezydenta do przedwczesnego świętowania swojego zwycięstwa w wyborach w kwietniu 2016 r.; przypomina Dżibuti, że jest ono stroną Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami oraz że art. 16 konstytucji Dżibuti stanowi, że „nikt nie może zostać poddany torturom ani być ofiarą złego traktowania albo okrutnych, niehumanitarnych, poniżających lub upokarzających aktów”; wzywa Dżibuti do przeprowadzenia wszechstronnego dochodzenia w związku z doniesieniami o torturach i złym traktowaniu, aby zagwarantować, że sprawcy będą ścigani i w przypadku ich skazania w odpowiedni sposób ukarani, a ofiary otrzymają adekwatną rekompensatę, oraz do ustanowienia niezależnego mechanizmu badania doniesień o wykroczeniach;

5. wyraża ubolewanie z powodu decyzji władz Dżibuti o niereformowaniu krajowej komisji wyborczej, co przewidywało porozumienie ramowe podpisane w dniu 30 grudnia 2014 r., i wzywa je do ścisłej współpracy z opozycją, aby stworzyć sprawiedliwszy i bardziej przejrzysty proces wyborczy;
6. przypomina władzom Dżibuti o ich zobowiązaniu, zgodnie z wytycznymi w sprawie obserwacji wyborów w Unii Afrykańskiej i misji obserwacyjnych, do ochrony dziennikarzy; potępia sposób, w jaki są traktowani dziennikarze i przypomina władzom Dżibuti o znaczeniu wolności prasy i prawa do sprawiedliwego procesu; domaga się uzasadnionego wyjaśnienia przez władze Dżibuti kwestii traktowania dziennikarzy; zdecydowanie potępia prześladowanie i więzienie bez przedstawienia zarzutów w okresie poprzedzającym wybory prezydenckie liderów opozycji, dziennikarzy i niezależnych obrońców praw człowieka; wzywa władze Dżibuti do zaprzestania represjonowania przeciwników politycznych i dziennikarzy oraz do uwolnienia wszystkich tych, którzy zostali uwięzieni z przyczyn politycznych oraz za wykonywanie prawa do wolności mediów; wzywa władze Dżibuti do dokonania przeglądu krajowego prawodawstwa dotyczącego stanu wyjątkowego, aby uzgodnić je w pełni z prawem międzynarodowym;
7. potępia brak niezależnej prasy w Dżibuti oraz monitorowanie i cenzurę stron internetowych o kluczowym znaczeniu dla rządu; wyraża ubolewanie z powodu praktyki autocenzury stosowanej przez państwowe media; wzywa rząd Dżibuti do udzielenia licencji na częstotliwości radiowe wszelkim niezależnym mediom, które się tego domagają; wzywa rząd, by zagwarantował zagranicznym dziennikarzom wolny wstęp do kraju, aby umożliwić im bezpieczne i obiektywne wykonywanie ich pracy; wzywa rząd Dżibuti do utworzenia krajowej komisji ds. komunikacji oraz do udzielenia pozwolenia na niezależną działalność nadawców prywatnych;
8. wyraża ubolewanie z powodu zabójstw dokonanych w czasie święta kultury w dniu 21 grudnia 2015 r. oraz późniejszych zatrzymań i prześladowań obrońców praw człowieka i członków opozycji; składa kondolencje rodzinom ofiar i wzywa do pełnego i niezależnego dochodzenia w celu znalezienia i pociągnięcia do odpowiedzialności sprawców; po raz kolejny potępia arbitralne zatrzymania i wzywa do poszanowania prawa do obrony;
9. wzywa władze Dżibuti, by zagwarantowały poszanowanie praw człowieka uznanych w krajowych i międzynarodowych umowach, które podpisało Dżibuti, oraz by zawarowały swobody i prawa obywatelskie i polityczne, m.in. prawo do pokojowych demonstracji i wolność mediów;
10. wzywa rząd, aby kontynuował szkolenia dla policji i innych funkcjonariuszy w celu stosowania ustawy o zapobieganiu handlowi ludźmi, aby zwiększył wysiłki na rzecz postawienia handlarzy ludźmi przed wymiarem sprawiedliwości oraz zwiększenia wiedzy na temat handlu ludźmi wśród władz sądowniczych, ustawodawczych i administracyjnych, społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych działających w tym kraju, oraz wśród ludności;
11. wzywa do równego traktowania wobec prawa kobiet i mężczyzn w Dżibuti i przypomina władzom, że są stroną Konwencji w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
12. z zadowoleniem przyjmuje interwencje rządu Dżibuti w powszechne praktyki okaleczania narządów płciowych kobiet, jednak chciałby zobaczyć bardziej zdecydowane postępy;

13. wzywa władze do umożliwienia organizacjom pozarządowym dostępu do regionów Obock, Tadzura i Dikhil;
14. wzywa władze cywilne i wojskowe, by wykazały się jak największą powściągliwością podczas działań policji i wojska na północy kraju, a w szczególności by nie stosowały żadnej formy przemocy wobec ludności cywilnej i nie wykorzystywały jej jako tarczy wokół obozów wojskowych;
15. zgłasza gotowość ścisłego monitorowania sytuacji w Dżibuti oraz zaproponowania restrykcyjnych środków w razie naruszenia umowy z Kotonu (2000 r.), zwłaszcza jej art. 8 i 9; podobnie wzywa Komisję do ścisłego monitorowania sytuacji;
16. nalega na Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, Komisję i ich partnerów, by wraz z obywatelami Dżibuti pracowali nad długoterminową reformą polityczną, którą powinny szczególnie ułatwiać istniejące już bliskie stosunki, jako że Dżibuti było kluczowym podmiotem w walce z terroryzmem i piractwem w regionie i jako państwo przyjmujące bazy wojskowe i przyczyniające się do stabilności w regionie;
17. wzywa Komisję, by dostarczyła dalszego wsparcia dla niezależnych organizacji i społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności jak najszybciej otwierając przetarg w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka;
18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi Dżibuti, instytucjom Unii Afrykańskiej, Międzyrządowemu Organowi ds. Rozwoju, Lidze Arabskiej, Organizacji Współpracy Islamskiej, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, państwom członkowskim UE oraz współprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE.